

**Výzkumný ústav
pro krajinu,
v. v. i.**

► www.vuk.gov.cz

Tisková zpráva

Kvalita vody v šumavských potocích zůstává rizikem pro vzácnou perlorodku říční

Nový výzkum VÚK ukazuje vliv člověka a geologického podloží na kvalitu potočních vod

Průhonice, 27. dubna 2026 - Roční monitoring pěti šumavských potoků, levostranných přítoků Vltavy, přináší důležité poznatky o kvalitě vody v jedné z nejcennějších přírodních oblastí Česka. Studie Výzkumného ústavu pro krajinu (VÚK) odhalila, že ačkoliv se vodní prostředí postupně zotavuje z historického znečištění, lokální zdroje – zejména odpadní vody, hospodaření v krajině a geologické podmínky – nadále významně ovlivňují chemické složení toků. Výsledky jsou klíčové i pro ochranu kriticky ohrožené perlorodky říční.

Výzkum se zaměřil na chemické a fyzikální vlastnosti vody ve Volarském, Mlýnském, Lučním, Korunáči a Uhlíkovském potoce – přítocích Vltavy v okolí Volar.

Analýza zahrnovala pravidelná měření teploty, pH, vodivosti a koncentrací živin i desítek chemických prvků. Výsledky ukazují, že kvalita vody potoků podle normy ČSN 75 7221 se pohybuje mezi II. až IV. třídou jakosti, tedy od mírně znečištěné po silně znečištěnou.

Největší zatížení dusíkem a fosforem zaznamenali výzkumníci ve Volarském potoce, který je ovlivněn především výpustí z čistírny odpadních vod. Vody Korunáče a Uhlíkovského potoka obsahují zvýšené koncentrace některých rizikových prvků uvolňovaných ze zvětrávání minerálů tmavých granitů. Naopak nejčistší vodu vykazoval Mlýnský potok, jenž je nejméně zatížen lidskou činností i geologickými vlivy.

„Naše výsledky potvrzují, že kvalita vody v šumavských tocích se postupně zlepšuje, ale zároveň jasně ukazují, jak výrazně ji může ovlivnit lokální lidská činnost a geologie povodí. I relativně malé zdroje znečištění mohou mít zásadní dopad,“ říká Ivan Suchara, vedoucí odboru biomonitoringu VÚK.

Adresa:
Květnové nám. 391
252 43 Průhonice

IČ: 00027073
DIČ: CZ00027073
DS: 69gngc7

Bankovní spojení:
ČSOB, a. s.
685425/0300

Recepce: +420 296 528 111
Sekretariát: +420 296 528
E-mail: vuk@vuk.gov.cz

Co ovlivňuje kvalitu vody

Studie identifikovala několik hlavních faktorů, které mají zásadní vliv na chemické složení vody. Patří k nim odpadní a splaškové vody, které zvyšují obsah dusíku, fosforu a dalších prvků. Dále jsou to dešťové srážky. Ty mohou vodu v potoce naředit, nebo naopak urychlit vyplavování a erozi látek z půdy. Geologické podloží ovlivňuje přirozené koncentrace některých prvků. A vliv má také zemědělské využití krajiny, a to zejména pěstování polních plodin, které společně s pastvinami přispívá k vyšším koncentracím živin. Vodoteče mají schopnost částečně se „samočistit“. Kvalita vody se totiž směrem po proudu zlepšovala díky ředění přítoky a přirozeným procesům v ekosystému.

Dopady na vzácné druhy

Výzkum má zásadní význam pro ochranu perlorodky říční, jednoho z nejohroženějších druhů sladkovodních mlžů v Evropě. Dobrou zprávou je, že zjištěná míra znečištění nepředstavuje bezprostřední ohrožení její populace ve Vltavě. Přesto vědci upozorňují, že zvýšené koncentrace dusíku a fosforu potoce se významně naředí říční vodou, ale za nízkých průtoků a v blízkosti ústí potoků může znečištění vody dlouhodobě negativně chronicky ovlivňovat její reprodukci i celkový stav říčního ekosystému. „*Perlorodka je mimořádně náročná na kvalitu vody. I malé změny v chemickém složení mohou rozhodovat o tom, zda populace přežije, nebo postupně zanikne,*“ doplňuje Suchara.

Naděje i výzva do budoucna

Studie vědců z VÚK potvrzuje, že současné lokální vlivy – odpadní vody, narůstající doprava nebo intenzivní hospodaření v krajině – zůstávají významným faktorem ovlivňujícím kvalitu složek prostředí na území NP a CHKO Šumava. Výsledky výzkumu VÚK tak přinášejí důležitý podklad pro ochranu vodních ekosystémů i pro rozhodování státní správy a ochrany přírody.

Popisky k fotkám:

1. Foto. Bobří v Lučním potoce: Na všech pěti sledovaných potocích bobří postupně vystavěli několik hrází. Na fotografii pohled na nově vytvořenou novou hrází na Lučním potoce u jižního okraje Volar.

**Výzkumný ústav
pro krajinu,
v. v. i.**

► www.vuk.gov.cz

2. Foto. Niva Volarského potoka před ústím do Vltavy - pohled k severu. V nivě roste několik druhů vzácných a chráněných druhů rostlin. Existuje tu možnost negativního vlivu vody Volarského potoka s vysokým obsahem dusíku a fosforu na druhové složení vegetace.
3. Foto. Volarský potok. Všechny sledované toky byly v 60. letech minulého století prohloubeny na průtoky Q5-Q10, napřímeny a vydlážděny. Uvedené toky budou brzy revitalizovány (dlážděné opevnění zrušeno a vytvořena nová koryta s meandry). Realizační projekty/studie jsou hotové.

Kontakt pro média:

Oddělení komunikace VÚK

+420 737 977 966

tiskove@vuk.gov.cz